

Bulletinen

VÅREN 2025

Nr 28 januari 2025

Senioruniversitetet
Sundsvall

i samverkan med

Folkuniversitetet

E-post till medlemsansvariga: info@sus.org.se

Ordföranden har ordet

Oj, vad fort hösten sprang iväg, redan ny Bulletin och ny spännande vår i Senioruniversitetet. Jag hoppas ni kunnat njuta av några av höstens föreläsningar, kanske den fantastiska dag vi hade på Hemsö fästning, då solen och värmen blev en njutfull fond när vi lyssnade till de mycket kunniga och pålästa guiderna, som redan från början tog oss med storm då de bjöd på en kopp kaffe till 50 kaffesuktande seniorer, som suttit i buss ca 1,5 timme.

De digitala föreläsningarna, som vi startat med fika, verkar ha slagit väl ut. Nu i vår erbjuder vi några nya spännande ämnen efter samma koncept.

”Det livslånga lärandet” är ett begrepp som, i alla fall vi som varit i skolans värld en stor del av livet, är väl bekanta med. Precis detta, att vi lär oss nytt hela livet, och får möjlighet att dela kunskap i diskussion med andra, är grundtanken för Senioruniversitetet. Detta år, 2025, gör vi därför några satsningar för att fler seniorer ska få möjlighet att ta del av våra evenemang. Föreläsningkostnaden sänks under året till 100 kr, och som du ser i programmet kommer några av föreläsningarna att vara öppna även för icke medlemmar. Läs mer längre fram i Bulletinen!

Hoppas det program du nu ser framför dig, verkar inspirerande och spännande och lockar till deltagande, kanske med en

medbjuden vän, som eventuellt skulle vilja fortsätta sitt deltagande som medlem.

Välkomna till en förhoppningsvis givande och inspirerande vår i Senioruniversitetet, Sundsvall

Ingrid Wallin
ordförande

Medlemskap

Alla pensionärer över 55 år är välkomna att bli medlemmar i Senioruniversitetet.

Även du som är gift eller sambo med en pensionär får bli medlem.

Medlemskap är en förutsättning för att delta i föreläsningar och alla andra evenemang.

Observera! Om du bokar plats för två personer måste båda vara medlemmar.

Medlemsavgiften är f.n. 185 kronor per kalenderår. Vill du bli medlem i Senioruniversitetet så anmäler du detta på vår hemsida under fliken Bli Medlem. Bli du medlem efter den 1 november så gäller betalningen även för nästkommande kalenderår.

Kalendarium våren 2025

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under våren 2025. Fullständig information finns under respektive sidhänvisning och på vår hemsida www.sus.org.se

14 januari Till Sverige – historien som aldrig blev berättad	Sid 4	11 mars Norrholm ("Norrstranna") Stadsdelen som försvann	Sid 14
21 januari Narkotikans baksida och gängkriminaliteten	Sid 5	20 mars Norrskan - drömmen om den gröna industrin	Sid 15
28 januari Prova på släktforskning	Sid 6	25 mars Ödesfrågor för dagens Kina	Sid 16
30 januari Sömn i livets olika faser	Sid 7	3 april Människa, klockan och tiden	Sid 17
4 februari Häxbränningarna i Sverige och framför allt här uppe i norr	Sid 8	8 april Senaste nytt om livsstil och hälsa- varje rörelse räknas och varje tugga räknas!	Sid 18
7 februari Den sista cigaretten – historien om rökningens uppkomst och slutliga fall	Sid 9	10 april Narraktighet – varför just 1 april?	Sid 19
13 februari Ulf Wickberg Quartet	Sid 10	15 april Katt på hett plåttak	Sid 19
20 februari Årsmöte	Sid 5	25 april I begynnelsen var icke ordet – hur kan språket ha uppkommit?	Sid 20
20 februari Från världskrig till nätkrig	Sid 11	6 maj Då järnvägen kom till Sundsvall	Sid 21
27 februari Den karnevaliske Povel Ramel – narr och filosof	Sid 12	16 maj Den moraliska stormakten invaderar folk- hemmet	Sid 22
7 mars Ett nytt Arktis	Sid 13	22 maj Klampenborg - utflykt	Sid 23

Till Sverige

– historien som aldrig blev berättad

14 januari (tisdag) Föreläsning

Bertil Oppenheimer berättar om föräldrarnas dramatiska kamp för att ta sig till Sverige under andra världskriget men även om frågor kring svensk flyktingpolitik och personer som på ett förtjänstfullt sätt hjälpte judar i nöd under andra världskriget.

Föreläsningen bygger på hans bok med samma namn som evenemanget och fick goda recensioner och uppmärksammades i media då den kom ut första gången hösten 2010.

”Bertil Oppenheimers bok *Till Sverige* har fått en dubbeltydig och slagkraftig titel. Boken är en ovanligt väldokumenterad framställning av ett familjeöde. Deras vilja att komma till Sverige var inte helt lätt att förverkliga. Boken berättar på ett gripande och övertygande sätt om deras och släktens historia. Den innehåller också bilder och bilagor som förstärker den dokumentära aspekten. Oppenheimers bidrag till vittneslitteraturen känns ovanligt viktigt” (Citatet är hämtat från författaren Thomas Nydahl, som recenserat boken för Bibliotekstjänst).

Bertil Oppenheimer är pensionerad auktoriserad revisor, författare, ivrig släktforskare sedan barndomen och många år aktiv i Judiska Släktforskningsföreningen i Sveri-

ge. I drygt fyra år har han dessutom varit verksam som nämndeman i tingsrätten och förvaltningsrätten. Viktiga uppdrag i dessa oroliga tider som han tycker passa bra med sin bakgrund och tidigare yrkesverksamma verksamhet.

Bertil är en mycket flitig föreläsare både i Sverige och utomlands och håller även föredrag om sitt i media uppmärksammade utredningsprojekt ”Juderegister, hets mot folkgrupp och nätet”.

Tid och plats: 14 januari kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare: Bertil Oppenheimer
Ansvarig hos SUS: Peder Berglund 076-145 64 27
Avgift: 100 kronor
Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast 13 januari

Narkotikans baksida och gängkriminaliteten

21 januari (tisdag) Föreläsning

Henrik Blusi arbetar som kommunpolis har lång erfarenhet av polisiärt narkotikaarbete och han har varit förundersökningsledare i många uppmärksammade fall både vad gäller narkotika och doping. Robert Gatugård arbetar som narkotikasamordnare vid Sundsvalls kommun och har lång erfarenhet från socialtjänsten kring behandling av ungdomar i kriminalitet och droganvändning. Tillsammans föreläser de om narkotikans baksida, var vi är idag vad gäller gängkriminaliteten och vad vi behöver göra för att förebygga att unga skjuter ihjäl varandra.

Tid och plats: 21 januari kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare: **Henrik Blusi och Robert Gatugård**
Ansvarig hos SUS: Eva Rönnbäck 073-270 51 73
Avgift: 100 kronor
Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast 20 januari

Kallelse till årsmöte med Senioruniversitetet Sundsvall

Torsdagen den 20 februari 2025 klockan 11:00 på Quality Hotel, Sundsvall

Från och med kl 10.30 serveras kaffe med tilltugg i loungen på våning 2

- 1 Årsmötet öppnas
- 2 Fråga om årsmötet blivit behörigt utlyst
- 3 Val av mötesordförande och mötessekreterare
- 4 Val av två justerare, som jämte ordföranden justerar protokollet
- 5 Fastställande av dagordningen
- 6 Styrelsens berättelse för verksamhetsåret 2024 jämte årsredovisning
- 7 Revisorernas berättelse för 2024
- 8 Fastställande av balans- och resultaträkning samt disposition av resultatet för 2024
- 9 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen avseende 2024
- 10 Val av ordförande för ett år
- 11 Fastställande av antalet övriga styrelseledamöter
- 12 Val av övriga ledamöter
- 13 Val av revisorer jämte ersättare
- 14 Val av valberedning
- 15 Styrelsens förslag till verksamhet för 2025
- 16 Fastställande av årsavgift för 2026
- 17 Revidering av stadgarna
- 18 Motioner och frågor som styrelsen hänskjutit till årsmötet eller som medlemmarna skriftligen väckt senast två veckor före mötet
- 19 Årsmötet avslutas

Välkomna!

Prova på släktforskning

28 januari (tisdag) Introduktionskurs

Alla har vi en släkthistoria att berätta, men man kanske inte vet alla detaljerna. Det kanske är så att några av svaren kan MSF (Medelpads Släktforskarförening) hjälpa dig med att hitta.

Känns det som ett spännande och roligt äventyr?

För att du ska kunna ta ställning till om släktforskning är något för dig, inbjuder SUS dig till ett besök, där du får en första inblick i hur det går till, hur föreningen kan bistå dig i ditt sökande mm. Besöket hos släktforskarföreningen vänder sig till de medlemmar i SUS, som vill veta mer om släktforskning.

Jan-Olof Stämberg och Hans Engqvist berättar om denna spännande hobby. Du får en introduktion i släktforskning och får pröva på att själv söka i några av de program som finns i datorerna. Vi samlas i föreningens lokal på Grönborgsgatan 3, ingång på gaveln. Det finns plats för 20 deltagare och klockan 13 dagen efter är lokalen öppen för fortsatt släktforskning.

Tid och plats:	28 januari kl. 14:00-16:00 på MSF:s lokal Grönborgsgatan 3
Föreläsare:	Jan-Olof Stämberg och Hans Engqvist
Ansvarig hos SUS:	Britt-Marie Beijron 070-661 16 56
Avgift:	100 kronor inkl. eftermiddagsfika
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 27 januari

Sömn i livets olika faser

30 januari (torsdag) Föreläsning

Vad händer med den normala sömnen under livet? Vad riskerar att störa sömnen när vi blir äldre? Vad kan vi själva göra för att öka möjligheterna till en god och utvilande nattsömn? Dessa och många andra frågor kring sömnen i livets olika faser kommer att belysas under föreläsningen.

Kristoffer Bothelius är fil.dr., psykolog, psykoterapeut, specialist i klinisk psykologi samt sömnolog, det vill säga specialist i sömnmedicin. Han är kliniskt verksam med utredning och behandling av sömnstörningar hos barn och vuxna på sömnutredningsmottagningen vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Kristoffer bedriver också klinisk forskning kring sömn och sömnstörningar vid Uppsala universitet där han även är aktiv som kursansvarig och föreläsare. Vid sidan av detta föreläser han om sömn i en rad olika sammanhang och har bland annat skrivit boken *God natt! Om små och stora barns sömn* (2019) som besvarar de vanligaste frågorna kring barn och sömn, från småbarnsårens stökiga nätter till tonårstidens omvända dygnsrytm.

Tid och plats:	30 januari kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Kristoffer Bothelius
Ansvarig hos SUS:	Marianne Bergman 070-650 72 09
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 29 januari

Vi marknadsför SUS

Då vi vill att flera ska få känna till SUS och få möjlighet att delta på våra föreläsningar och evenemang, har styrelsen beslutat att under hela 2025 ge några extra förmåner:

- Kostnaden på föreläsningar sänks från 120 till 100 kr
- Du har som medlem möjlighet att vid två särskilda tillfällen ta med en gäst, som kan följa med utan extra kostnad. Du anmäler dig som vanligt på www.sus.org.se och på Min sida. När du anmäler dig, skriver du också namnet på din gäst i meddelanderutan.

Häxbränningarna i Sverige och framför allt här uppe i norr

4 februari (tisdag) Föreläsning

För 350 år sedan, den 1 juni 1675 avrättades och brändes 71 personer i Torsåkers by i Ångermanland, på platsen som sedan kom att kallas för Häxberget. Detta innebar att var 5:e kvinna i Torsåkers pastorat avrättades samt två män och fyra pojkar.

Vad låg bakom denna mest omfattande avrättning i svensk historia? Varför känner så få till Häxhammaren, boken som var en bestseller och sålde bättre än Bibeln? Är det verkligen sant att det var barnen som angav offren och skapade masshysteri? Vilken roll spelade kungen och prästerna, och ekonomiska sanktioner? Vilka var Lars och Hans som döpte om sig till fina namn på latin och som kallades för "de onde" av folket? Och varför var det så farligt att sjunga, gunga, ramsa och kasta salt?

Maria Löfgren har arbetat som teaterregissör på nästan alla teatrar runt om i Sverige. Med 60 föreställningar i bagaget har hon alltid intresserat sig för vår svenska historia. Hon säger att de historiska ryggsäckar vi bär med oss färgar vilka vi blir imorgon, och det är ett stort nöje att inför varje nytt projekt lära sig mer om vad vårt Sverige och vi som bor här har varit med om.

Tusentals förhör från trolldomsprocesserna ligger kvar i källaren på Kungliga nationalbiblioteket i Stockholm. Ord från vanliga människor som levde för några 100 år sedan, hon har läst en del av dem.

Maria skriver till mig;” Vinnarna skriver historien. Jag är nyfiken på förlorarnas historia. De som blev halshuggna och brända för häxeriet. Deras DNA ligger kvar i jorden. Deras historier lever.”

Tid och plats:	4 februari kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Maria Löfgren
Ansvarig hos SUS:	Peder Berglund 076-145 64 27
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 3 februari

Den sista cigaretten – historien om rökningens uppkomst och slutliga fall

7 februari (fredag) Digital föreläsning

Tobaksrökning har varit en del av mänsklig kultur sedan århundraden. För inte så länge sedan ingick att börja röka i inträdet till vuxenvärlden. Först det senaste halvsekle har rökningens alla baksidor blivit kända och erkända. Hur ser tobaksrökningens historia ut och när har vändningen skett från rökning som ett normalbeteende hos en ”fullvärdig vuxen” till att man agerar för *En ickerökande generation*?

Matz Larsson är överläkare på hjärt-lung- och fysiologikliniken vid universitetssjukhuset i Örebro och har en docentur knuten till Lunds universitet. Han är aktiv inom organisationen *VISIR (VI Som Inte Röker)* och har med föreläsningen *Stå upp mot nikotin* informerat och roat tusentals skolelever – i de goda vitsorden har också humorn poängterats.

Tid och plats:	7 februari kl. 10:00-12:00 på Odd Fellows matsal Nytorget 4
Föreläsare:	Matz Larsson
Ansvarig hos SUS:	Göran Wallin 070-395 23 76
Avgift:	90 kronor inkl. förmiddagsfika
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 6 februari

Ulf Wickberg Quartet

13 februari (torsdag) Musikunderhållning

Ulf Wickberg Quartet bildades för fem år sedan och har ofta spelat på krogar och i kyrkor. Bandets medlemmar har dock känt varandra och spelat i olika sammanhang i över 40 år men aldrig tidigare som grupp.

Musiken kommer att kretsa kring trumpetaren Miles Davis och de musiker som funnits kring honom från 50-talet och framåt, som Wayne Shorter, Chick Corea, Keith Jarett och Herbie Hancock.

Bandet består av Kjell Norberg tenor- och sopransaxofon, Dan-Gunnar Olausson piano, Ralf Bergman kontrabas och Ulf Wickberg trummor.

Kjell Norberg har mestadels trakterat klarinett sedan 70-talet och spelat i Sundsvalls Orkesterförening i över 40 år. På senare år har de konstnärliga uttrycksmedlen utökats med både tenor- och sopransaxofon.

Dan-Gunnar Olausson är inte bara en skicklig pianist utan också en framstående bildkonstnär. Han spelar även kyrkorgel i EFS-kyrkan.

Ralf Bergman är yrkesfotograf och har jobbat både på Aftonbladet och Dagbladet.

Han är hängiven seglare som investerade försäkringspengarna i en ny kontrabas efter att ha blivit påkörd i Stockholms skärgård.

Ulf Wickberg är slagverkslärare vid Sundsvalls Kulturskola och pukslagare i Sundsvalls Orkesterförening. Han är uppvuxen i blåsorkestermiljö i Timrå där han spelat både trumpet och trummor.

Tid och plats:	13 februari kl. 14:00-16:00 på E-Street
Föreläsare:	Ulf Wickberg
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå 070-319 23 05
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 12 februari

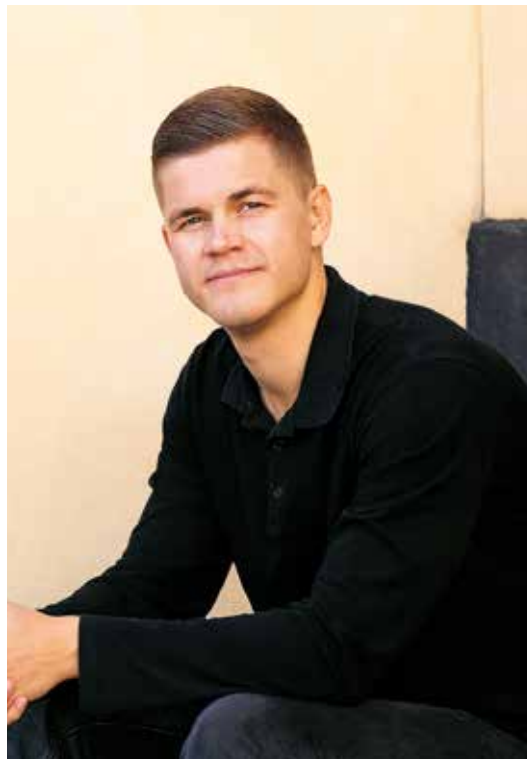
Från världskrig till nätkrig

20 februari (torsdag) Föreläsning

Hur fungerar det moderna samhällets opinionsbildning?

Författaren Jonathan Lundberg föreläser utifrån sin bok *Från världskrig till nätkrig* kring hur internet och sociala medier används för att sprida propaganda, hat och lögn. Ett nätkrig som bidragit till att demokratin idag befinner sig i kris. Under föreläsningen kommer frågor om yttrandefrihet, internet, sociala medier, konspirationsteorier och det moderna samhällets opinionsbildning att behandlas.

Jonathan Lundberg är journalist och författare. Han har skrivit två böcker om det nya internetlandskapet, *Sverigevänner* (2019) och *Från världskrig till nätkrig* (2021). I boken *Sverigevänner* redovisar Jonathan hur Sverigedemokraterna byggt upp sin närrörelse och varför den blivit framgångsrik. Boken *Från världskrig till nätkrig* valdes hösten 2022 till kurslitteratur vid Göteborgs universitet. Jonathan var under våren 2023 med och startade Författarförbundets yttrandefrihetsgrupp.

BJUD MED EN VÄN

Tid och plats:	20 februari kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Jonathan Lundberg
Ansvarig hos SUS:	Marianne Bergman, 070 650 72 09
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 19 februari

Den karnevaliske Povel Ramel – narr och filosof

27 februari (torsdag) Föreläsning

Povel Ramel var en av 1900-talets mest framstående underhållare. Med sina lekfullt rebelliska parodier och pastischer gycklade han den förstelnade kulturen i efterkrigstidens Sverige. Men mitt i allt det crazyartade fanns också en ovanligt innerlig hyllning till livet. Hur kom det sig att han blev denna märkliga blandning av narr och filosof? Följ med på en resa i historien där vi spårar rötterna till Povels unika konstnärskap.

Johanna Broman Åkesson är ledamot av Svenska Visakademien och har doktorerat på en avhandling om Povel Ramel. Hon är sedan många år en uppskattad och efterfrågad föreläsare som i sina föredrag väver samman historia, ord, bild och musik till en allkonstnärlig upplevelse.

Tid och plats:	27 februari kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Johanna Broman Åkesson
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå 070-319 23 05
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 26 februari

Om Senioruniversitetet

Senioruniversitetet SUS är en partipolitiskt, religiöst och fackligt obunden ideell förening som erbjuder sina medlemmar föreläsningar, kurser, vandringar, kortare resor, biofilmer, musikunderhållning mm. Alla aktiviteter äger i huvudsak rum på dagtid. Vi erbjuder ca 50 aktiviteter per år.

För närvarande har vi lite drygt 1 000 medlemmar.

Verksamheten presenteras i detalj i vår programtidning "Bulletinen" som utkommer två gånger per år, vår och höst. Samma information finns också på vår hemsida.

Verksamheten leds av en styrelse på

Ett nytt Arktis

7 mars (fredag) Digital föreläsning

Det ryska inflytandet i världen är trots sanktioner påtagligt. Mycket tydligt är det hur härskaren i Kreml för krig eller genomför påverkanskampanjer mot sina grannar och på ett tydligt sätt bevakar sina intresseområden. I Arktis öppnas nya transportvägar och naturfyndigheter blottas när områdets ismassor smälter och där är Ryssland nu mycket aktivt för att behärska sin norra kust. Och självklart påverkas Europas och världens ekonomi av det ryska överfallet på Ukraina.

Dagens digitala föreläsning behandlar Arktis och hålls av Niklas Granholm, forskningsledare vid Totalförsvarets forskningsinstitut.

Tid och plats:	7 mars kl. 10:00-12:00 i Odd Fellows matsal Nytorget 4
Föreläsare:	Niklas Granholm
Ansvarig hos SUS:	Göran Wallin 070-395 23 76
Avgift:	90 kronor inkl. förmiddagsfika
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 6 mars

14 personer, varav 10 personer utgör vår programgrupp, vilken ansvarar för alla evenemang. Vi är just nu 13 personer, varav 10st i programgruppen. Kontaktuppgifter till styrelsen hittar ni på sista sidan i Bulletinen.

För administrationen av vårt medlemsregister och bokningssystem använder vi oss av ett modernt system som hanterar med-

lemsregistrering, bokning av evenemang samt fakturering och betalning.

Vi erbjuder elektronisk betalning via e-postfaktura, kortbetalning eller Swish. Vi har frångått all kontanthantering.

Bokning av evenemang i vårt bokningssystem är obligatorisk och sker på vår hemsida www.sus.org.se under fliken **Min Sida**.

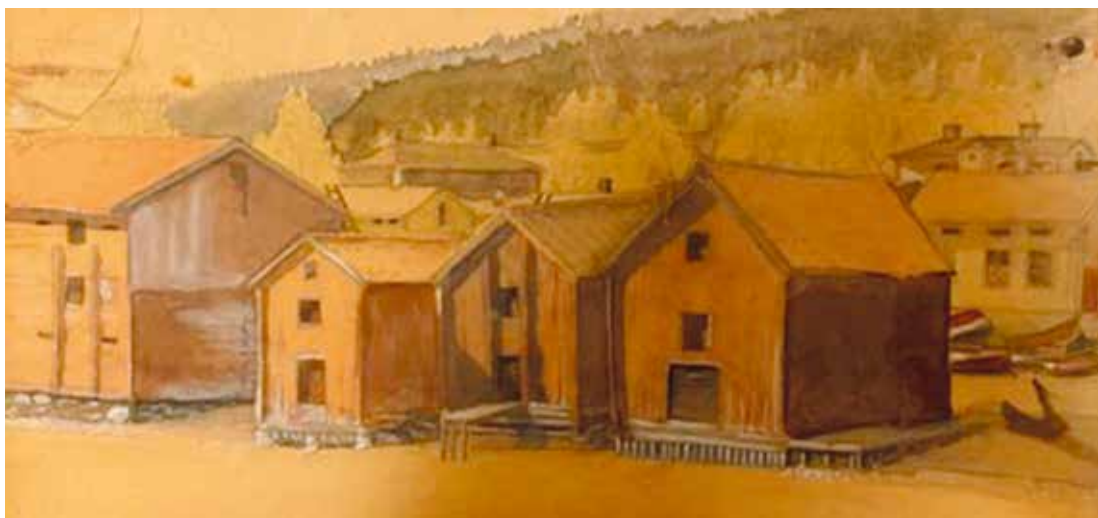
NORRMALM ("Norrstranna") Stadsdelen som försvann

11 mars (tisdag) Föreläsning

När äldre Sundsvallsbor berättar om sina tidiga minnen från sin uppväxt så säger nästan alla; "Jag minns gamla Norrmalm. Tänk vad fint det hade varit om några av kvarteren där bevarats fram till idag. Varför rev dom allihopa?"

Lokalthistorikern Bent Fridholm berättar i ord och bild om den gamla stadsdelens historia från tillkomsten på 1840-talet, om dess kvarter, hus och bebyggelse samt om områdets förfall, löpande rivningar och den senare totalsaneringen kring år 1970 enligt dåtidens rådande anda.

"Må vi aldrig behöva uppleva detta igen!"

Tid och plats: 11 mars kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare: **Bent Fridholm**
Ansvarig hos SUS: Björn Barkå 070-319 23 05
Avgift: 100 kronor
Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast 10 mars

Norrskan – drömmen om den gröna industrin

20 mars (torsdag) Föreläsning

På kort tid har en lång rad industriprojekt presenterats i Norrland. Det har skapat förhoppningar och förväntningar om nya jobb, inflyttning och att norra Sverige kan bli en drivande kraft i en grön omställning av industrin. Men blir de positiva effekterna på samhällsutvecklingen verkligen så stora som utlovat? Går det att få fram all den el och de metaller som de nya industrierna behöver? Hur fossilfria är de nya industrierna? Detta är frågor som journalisten Arne Müller tittat närmare på i boken *"Norrskan - drömmen om den gröna industrin"*.

Arne Müller är journalist och författare verksam i Umeå. Han har jobbat vid olika nyhetsredaktioner, bland annat som redaktör för SVTs regionala nyheter i Västerbotten. 2013 bokdebuterade Müller med *"Smutsiga miljarder - den svenska gruvboomens baksida"*, en bok som tog upp miljöproblemen inom svensk gruvnäring. Efter bok nummer tre lämnade han 2017 jobbet vid SVT för att helt kunna ägna sig åt de ämnen han tycker är mest angelägna. Den senaste boken *"Norrskan - drömmen om den gröna industrin"* utkom 2023 och synar de stora industriprojekt med koppling till klimatomställningen som planeras i norra Sverige.

Tid och plats:	20 mars kl. 14:00-16:00 på Odd Fellows matsal Nytorget 4
Föreläsare:	Arne Müller
Ansvarig hos SUS:	Britt-Marie Beijron 070-661 16 56
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 19 mars

Ödesfrågor för dagens Kina

25 mars (tisdag) Föreläsning

Sveriges radios tidigare Kinakorrespondent Björn Djurberg redogör för några av de frågor som präglat Kina och omvärldens syn på Kina av idag. Hur explosiv är problematiken kring Taiwan och varför satsar Kina på sina relationer med Ryssland? Vad har Hongkong-krisen betytt? Hur klarar Kina den "gröna omställningen"? Hör om erfarenheterna under covid-pandemin då Kina hade några av världens striktaste restriktioner under flera år. Vad gör egentligen en korrespondent? Hur ser arbetsdagen ut och vilka utmaningar finns det som journalist att bevaka Kina av idag.

Björn Djurberg var Sveriges Radios korrespondent i Peking 2019-2023. Han har bott i Kina av och till sedan 2012, främst i Peking men också i Kunming i provinsen Yunnan.

Björn är uppvuxen utanför Östersund i Jämtland, dit han nu flyttat tillbaka efter åren i Kina. Han började jobba på Sveriges Radio 2007 och har sedan dess arbetat på olika

redaktioner, men har även jobbat med tv på TV4 Nyheterna lokalt, samt på Sveriges ambassad i Peking. Björn talar kinesiska och har studerat vid Lunds universitet.

Tid och plats:	25 mars kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Björn Djurberg
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå 070-319 23 05
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 24 mars

Människan, klockan och tiden

3 april (torsdag) Föreläsning

Hör om engelsmannen John Harrisons strävan att vinna det ärofyllda Longitudpriset, instiftat 1714, och om hans fascinerande resa från okänd landsortssnickare till en världsberömd och högt aktad man. Med sin klocka räddade han många människoliv till havs. Hör också den spännande historien om Michaels forskning med syfte att till Heliga Birgitta-jubileet 2003 återskapa ett fungerande klosterur, ett *Alarum* i järn från 1400-talet och om hur han, trots svårigheter, lyckades bygga det.

Välkomna till en resa i tiden – om tiden! En internationell berättelse, med många bilder, om vår uppfattning av tiden och om hur man försökt förstå och fånga den. Sedan äldsta tider har solen varit vår klocka. På medeltiden kom den mekaniska klockan – nunnor och munkar väcktes av en klingande maskin och snart kunde alla se och höra tiden gå i kyrkornas torn. Kyrkans män lät sig porträtteras med ett ur i bakgrunden – uret var en statussymbol långt före vår tids dyrbara Rolexklockor!

Michael H. Lindgren har varit verksam som forskare, lärare, universitetslektor, maskin-konstruktör, pedagog och författare. I fokus

för hans verksamhet står människor, teknik, innovationer, energi, naturvetenskap, ekonomi, religion och miljö – allt i de långa historiska tvärvetenskapliga perspektiven. Han är författare till den stora biografien *Christopher Polhems testamente: Berättelsen om ingenjören, entreprenören och teknikpedagogen som ville förändra Sverige* (2011).

Tid och plats:	3 april kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 5
Föreläsare:	Michael H. Lindgren
Ansvarig hos SUS:	Eva Rönnbäck 073-270 51 73
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 2 april

Senaste nytt om livsstil och hälsa – varje rörelse räknas och varje tugga räknas!

8 april (tisdag) Föreläsning

Kunskapen om livsstilens betydelse för vår hälsa har ökat dramatiskt de senaste decennierna. Men, vi möts ibland av motstridiga råd och många har svårt att veta vad som är faktabaserat och vad som är tyckande. Vi lever mitt i den digitala revolutionen och det kan vara svårt att avgöra vad som är baserat på vetenskap.

Regelbunden fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor spelar en stor roll för vårt välbefinnande, vår hälsa och vår livslängd. Våra vanliga folkhälsoproblem som till exempel hjärt- och kärlsjukdomar, typ 2 diabetes, vanliga cancerformer liksom minnessjukdomar kan förebyggas och behandlas med ökad fysisk aktivitet och hälsosammare matvanor.

De mest uppdaterade näringsrekommendationerna är för närvarande våra nordiska. De bygger på den samlade forskningen om mat och hälsa. Även miljöaspekter vägs in. Traditionell medelhavsmat är en fin modell för ett hälsosamt matmönster. Vi behöver äta mera grönsaker, frukt, bär, baljväxter, nötter och frön. Vi behöver också äta mera vegetabiliska oljor och mat från havet samt minska på animaliska fetter och animaliska proteiner samt socker och salt.

Svenska folket är bland de mest stillasittande i världen, samtidigt som vi motionerar förhållandevis mycket i ett europeiskt perspektiv. Den digitala revolutionen förde med sig ett ökat stillasittande och vardagsrörelsen har minskat markant. Samtidigt visar ny forskning att vi har underskattat hälsoeffekterna av just vardagsrörelse.

Mai-Lis Hellénus är en framstående läkare och professor i allmänmedicin vid Karolinska Institutet, med inriktning mot hjärt-kärlprevention. Hon har i över 35 år arbetat med forskning och utbildning inom livsstilsfrågor, särskilt hur kost och motion kan förebygga sjukdomar som cancer, demens, typ 2-diabetes och hjärt-kärlsjukdomar. Hon är också verksam vid Stockholms enda landstingsfinansierade livsstilmottagning och har skapat den webbaserade kursen Sundkurs för att sprida kunskap om hälsosamma levnadsvanor.

Tid och plats:	8 april kl. 14:00-16:00 på Bio Drakstaden salong 1
Föreläsare:	Mai-Lis Hellénus
Ansvarig hos SUS:	Carin Nilnes 070-376 00 26
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 7 april

Narraktighet – varför just 1 april?

10 april (torsdag) Digital föreläsning

”April, april din dumma sill ...” Att narras eller luras den första april är en sed med gamla anor och förekommer i flera europeiska länder. I Sverige finns belägg sedan 1600-talet att man på västkusten har spelat varandra spratt genom att lura någon att tro på eller göra något dumt. Varför gör vi det, vilket är sedvännans ursprung, hur utbredd är den och varför håller vi fast vid den idag? I sin föreläsning ger etnologen och Nordiska museets arkivchef

Jonas Engman svarar på dessa och andra frågor kring seden att narras. Engman är bland annat känd för sitt arbete kring hur naturen har format nordbornas längtan och kulturella identitet. Han förekommer flitigt i etermedia när svenska sedvänjor ska förklaras.

Föreläsningen hölls givetvis den 1 april, men kan vara av intressen även en dryg vecka efter.

Tid och plats:	10 april kl. 10:00-12:00 i Odd Fellows matsal Nytorget 4
Föreläsare:	Jonas Engman
Ansvarig hos SUS:	Göran Wallin 070-395 23 76
Avgift:	90 kronor inkl. förmiddagsfika
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 9 april

Katt på hett plåttak

15 april (tisdag) Teater

Det äkta paret Brick och Maggie befinner sig på den stora släktgården för firandet av Bricks pappas 65-årsdag tillsammans med hela familjen. Sakta men säkert rämnar den till synes vackra fasaden när underliggande konflikter och hemligheter tränger sig på. Samtidigt som en storm drar in över gården dras livslögnerna fram i ljuset och de tvingas möta sanningen om varandra. Pjäsen ger en gripande inblick i människans uppgång och fall och utforskar teman som begär, identitet och arv. Med skarpa dialoger kastas publiken in i en värld av passion, smärta och förtvivlan. Tennessee Williams banbrytande drama räknas som en av de

stora amerikanska klassikerna och filmatiserades 1958 med Elizabeth Taylor och Paul Newman i huvudrollerna.

Tid och plats:	15 april kl. 19:00 - 22:00 på Teater Västernorrland Köpmangatan 9
Ansvarig hos SUS:	Marianne Mattsson 070-373 14 43
Avgift:	250 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 25 mars

I begynnelsen var icke ordet – hur kan språket ha uppkommit?

25 april (fredag) Digital föreläsning

Vad gör oss människor till människor? Språket brukar vara ett svar, ”människans adelsmärke” enligt ett talesätt. Att med artikulerade, meningsbärande ljud kommunicera över avstånd, om gammalt och nytt, sant och falskt, ljuvt och lett, är en oerhörd prestation av den mänskliga hjärnan. När uppstod människans språk och hur kan det ha gått till?

Östen Dahl är professor emeritus i allmän språkvetenskap, lingvistik, vid Stockholms universitet. Han har, utöver vetenskaplig produktion, givit ut böcker om språkliga principer som *Grammatik, Språkets enhet och mångfald* och för gymnasiet *Språket och människan*. Dahl är hedersdoktor vid Helsingfors universitet och har tilldelats vetenskapliga pris av Vitterhetsakademien och Svenska Akademien.

Tid och plats:	25 april kl. 10:00-12:00 på Odd Fellows matsal Nytorget 4
Föreläsare:	Östen Dahl
Ansvarig hos SUS:	Göran Wallin 070-395 23 76
Avgift:	90 kronor inkl. förmiddagsfika
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 24 april

Då järnvägen kom till Sundsvall

6 maj (tisdag) Föreläsning

För 150 år sedan, 1874, kom järnvägen till Sundsvall. Då invigdes, med sedvanligt skålande, sträckan Sundsvall - Torpshammar med bibana till Matfors. Alla var dock inte glada åt dessa järnhästar, som med ångan frustande och stånkande ur dess näsborrar förflyttade sig i hiskeliga 30 km i timmen. Banan byggdes inte främst för att stilla folks lust att resa utan mera för att transportera gods längs sträckan. Ännu bättre blev det 1881 då hela banan till Trondheim och dess isfria hamnar blev klar. Ostkustbanan, som gjorde det möjligt för stockholmare att snabbt ta sig till Sundsvall via Gävle istället för via Ånge, blev klar 1927. Därmed slog tåget ut passagerartrafiken på fartyg. Om detta kommer Åke Johansson att berätta, liksom om rallare, banvakter och grindvakterskor och om stationshuset som överlevde branden 1888, men också om hur järnvägstrafiken i landet idag exploderat i storlek men samtidigt sparat ur.

Åke Johansson är senior järnvägare som arbetat över 30 år på SJ, först på bangården i Sundsvall och sedan som konduktör/tågmästare. Han har skrivit tre böcker, varav två med berättelser från järnvägen. Den tredje är en biografi "Jag lärde mig gilla läget" om ett finskt krigsbarn.

Tid och plats:	6 maj kl. 14:00-16:00 på Programsalen Kulturmagasinet
Föreläsare:	Åke Johansson
Ansvarig hos SUS:	Marianne Mattsson 070-373 14 43
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 5 maj

Den moraliska stormakten invaderar folkhemmet

8 maj (torsdag) Digital föreläsning

"Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den enen på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet."

Så argumenterade i en riksdagsdebatt år 1928 ordföranden för det socialdemokratiska partiet, Per Albin Hansson, kring grunden i folkhemsutopin. Här talas inte om någon genomgripande samhällsrevolution i marxistiska termer, utan om revolution i "det lilla livet", i vardagslivet. Vad behövde göras för att skapa ett modernt och rationellt folkhem för alla?

Hemmetaforen visar riktningen: det omhändertagande, jämlika samhällshemmet och den uppvärderade Husmodern i familjen, angav vägen framåt och blev centrala i nyordningen av barna- och mödravård, socialpolitik, bostadspolitik, heminredning, hemarbetets modernisering och klädmode.

"Folkhemmet" tillhör vårt nära historiska arv, ett ord med lyster av trygghet och framtid. Det används även för nutida fenomen. Vad betyder det då?

Föreläsning ingår i en serie om Folkhemmet belyst ur flera aspekter och denna hålls av **Lars Trägårdh**, professor, i historia, Uppsala universitet.

OBS ändrad datum till fredagen 16 maj

Tid och plats:	8 maj kl. 10:00-12:00 på Odd Fellows matsal Nytorget 4
Föreläsare:	Lars Trägårdh
Ansvarig hos SUS:	Göran Wallin 070-395 23 76
Avgift:	90 kronor inkl. förmiddagsfika
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 7 maj

Klampenborg

22 maj (torsdag) Guidad vandring

Klampenborg är en ö och ett naturreservat som ligger i Ljungans mynning i Svartviksfjärden vid Essvik i Njurunda. Ön kallades ursprungligen Dårholmen, troligen härlett från något dialektalt ord eller möjligen därför att den var så vacker, det vill säga från ordet bedåra.

På ön finns spår av mänskliga aktiviteter från tidig järnålder, bland annat finns här ett stort gravfält. År 1864 köptes ön av Jens Bing och Anders Petter Hedberg och ett sågverk anlades på ön. Ett helt samhälle byggdes upp runt sågverket som drevs fram till 1932. Som mest bodde cirka 400 personer på ön. De sista bofasta lämnade ön på 1960-talet och idag är samtliga byggnader rivna.

Idag har naturen tagit överhand och en stor del består av lummig lövskog med bland annat lönn, hassel och alm. Fågellivet och insektslivet är rikt liksom växtligheten. Tillsammans med de kulturvärden som finns här är denna "oas" verkligen värd att besöka.

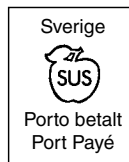
Anders Fisk, en av grundarna till Klamp-

penborgsföreningen, kommer att guida och berätta om öns historia under vandringen på naturstigar runt naturreservatet.

Tid och plats:	22 maj kl. 14:00-16:00 Klampenborgs naturreservat
Föreläsare:	Anders Fisk
Ansvarig hos SUS:	Marianne Mattsson 070-373 14 43
Avgift:	90 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 21 maj

Avsändare:
Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Styrelsen

Vald vid årsmötet 2024

Vice ordf./Programansvarig
Britt-Marie Beijron
070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Kassör
Mats Löjdahl
070-330 58 58
mats.lojdahl@telia.com

Programansvarig
Ann Ahlenius
073-067 88 43
ab.ahlenius@gmail.com

Programansvarig
Peder Berglund
076-145 64 27
peder.berglund222@gmail.com

Programansvarig
Agneta Gustafsson
070-610 66 24
agnetagson@gmail.com

Programansvarig
Carin Nilnes
070-376 00 26
carin.nilnes@gmail.com

Ordförande
Ingrid Wallin
070-306 16 11
goraningrid@hotmail.com

Sekreterare
Kurt Johansson
070-340 97 00
kurthjohansson39@gmail.com

Administratör/Programansvarig
Göran Wallin
070-395 23 76
gor26wal@outlook.com

Programansvarig
Björn Barkå
070-319 23 05
bjorn.barka@gmail.com

Programansvarig
Marianne Bergman
070-650 72 09
mariannebergman53@gmail.com

Programansvarig
Marianne Mattsson
070-373 14 43
mariannemattsson@hotmail.com

Programansvarig
Eva Rönnbäck
073-270 51 73
er.ronnback@gmail.com